

การจัดการมรดกทางวัฒนธรรม : กรณีศึกษาชุมชนไทยใหญ่บ้านปางหมู จ.แม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์ในเพื่อ 1. ศึกษาพัฒนาการของการตั้งถิ่นฐานและสภาพพื้นที่ปัจจุบันของชุมชนไทยใหญ่และสภาพพื้นที่ปัจจุบันไทยใหญ่บ้านปางหมู ในด้านสังคม วัฒนธรรมกายภาพและสิ่งแวดล้อมชุมชน 2. วิเคราะห์มรดกทางวัฒนธรรมชุมชนไทยใหญ่บ้านปางหมูทั้งในส่วนที่เป็นรูปธรรม (Tangible Cultural Heritage) และนามธรรม (Intangible Cultural Heritage) 3. ศึกษากระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรมในการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนไทยใหญ่บ้านปางหมู 4. วิเคราะห์บทบาทขององค์กรชุมชนทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการในการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมและเสนอแนะแนวทางในการสนับสนุนองค์กรชุมชนเพื่อการรักษาและสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม วิธีการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสำรวจ แบบสอบถาม การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ การสัมภาษณ์บุคคลสำคัญแบบเจาะลึกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

จากการที่ชุมชนไทยใหญ่บ้านปางหมู เป็นชุมชนไทยใหญ่แห่งแรกก่อนการสร้างเมืองแม่ฮ่องสอน จึงทำให้ผู้คนในพื้นที่ชุมชนยังคงดำเนินชีวิตภายใต้สภาพแวดล้อมหรือระบบนิเวศวิทยาของชุมชน จนก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนกับสภาพแวดล้อม วิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนและความเคารพศรัทธาในพระพุทธศาสนาและความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนในชุมชนด้วยกัน และได้ถ่ายทอดสืบทอดกันมาจนกลายเป็นขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และลักษณะทางสถาปัตยกรรมไทยใหญ่ดั้งเดิมที่ยังคงอยู่ภายในพื้นที่ชุมชน

การศึกษาค้นคว้า พบว่า ผู้คนในชุมชนไทยใหญ่บ้านปางหมวยังคงมีการสืบทอดและรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่ยังคงอยู่ในพื้นที่ชุมชนเอาไว้ ทั้งมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรมและมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นนามธรรม ได้แก่ บ้านเรือนแบบไทยใหญ่ดั้งเดิม วัดปางหมู พระธาตุปางหมู หอเจ้าเม็ง เสาไ้บ้านหอเจ้าฝ่าย และรวมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีหย่าสี่สิบสอง เนื่องจากมรดกทางวัฒนธรรมเหล่านี้เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นชุมชนไทยใหญ่ดั้งเดิม ซึ่งผู้คนในชุมชนยังคงเห็นคุณค่าและความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมไทยใหญ่เหล่านี้ จึงได้ร่วมกันสืบทอดและรักษาเอาไว้ โดยใช้กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม โดยมีองค์กรชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนรูปแบบกิจกรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทยใหญ่ดั้งเดิมให้คงอยู่สืบทอดต่อไป จึงทำให้ชุมชนบ้านปางหมวยังคงรักษามรดกทางวัฒนธรรมชุมชนไทยใหญ่เอาไว้ได้อย่างสมบูรณ์

Cultural Heritage Management : A Case Study of the Thai Yai Community of Ban Pang Moo, Mae Hong Son Province had 4 study objectives. 1) to develop the Thai Yai community institution of Ban Pang Moo, Mae Hong Son province in the aspects of society , physical , cultural and community environment ; 2) to analyze the Ban Pang Moo cultural heritage on both the tangible and the intangible cultural heritage ; 3) to study the social and cultural process of Ban Pang Moo Cultural Heritage ; 4) to investigate community organization , both formally and informally, in term of Ban Pang Moo cultural heritage management through the use of qualitative research method via survey and participatory observation format

The Thai Yai community of Ban Pang Moo became the first Thai Yai community in Mae Hong Son Province , Thailand. The environment and surrounding of the group of people had developed a social pattern and a way of life that seemed to be conformed to the ecology of the society. The social characteristics that could be observed were the belief in Buddhism, and the faith in deity and in the supernatural sacred divine powers which had a close harmony amongst the of the people. Those social Characteristics had developed themselves to be tradition and culture including the ancient Thai Yai architecture which could be considered as the culture heritage of the Thai Yai people that transmit its social institution until today

According to the study, it was found that the Thai Yai community of Ban Pang Moo, Mae Hong Son province could sustain its cultural characteristics as called cultural heritage management till the present time. The evidence that proved its cultural heritage management, for instance, the old-fashion Thai Yai housing construction, the Buddhist religious belief at Wat Pang Moo and the Buddha Holy Relics of Ban Pang Moo, the Moeng Devine Spirit House, the Jai Ban Pillar and the traditional Ya Sip Song festival. These cultural traits revealed the old ancient time of the Thai Yai culture. The Tai Yai people saw the values of their tradition and their culture so that they could preserve and sustain their social norms as a means of social mechanism. In summary, the Thai Yai community of Ban Pang Moo, Mae Hong Son province could manage their cultural heritage up to the present time for they recognized their social values and their social norms amongst themselves; and every one mutually conserves their identity.